

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СОРБЦІЇ ТА ПРОБЛЕМ ЕНДОЕКОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Вченою радою Інституту сорбції
та проблем ендоекології НАН України
протокол №7 від 17.05. 2018 р.

Директор Інституту
чл.-кор. НАН України

В.В. Бреї

**ПОЛОЖЕННЯ ПРО ДУАЛЬНУ ФОРМУ ЗДОБУТТЯ ВИЩОЇ
ОСВІТИ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-НАУКОВОГО) РІВНЯ В ІНСТИТУТІ
СОРБЦІЇ ТА ПРОБЛЕМ ЕНДОЕКОЛОГІЇ НАН УКРАЇНИ**

м. Київ

1. Загальні положення

1.1. Це Положення визначає порядок здобуття вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня за дуальною формою здобуття освіти в Інституті сорбції та проблем ендоекології НАН України (далі - Інститут).

1.2. За українським зразком, «дуальна форма здобуття освіти» - це спосіб здобуття освіти, що передбачає поєднання навчання осіб у закладах освіти з навчанням на робочих місцях на підприємствах, в установах та організаціях для набуття певної кваліфікації, як правило, на основі договору про здійснення навчання за дуальною формою здобуття освіти. Тобто це той випадок, коли в підготовці молодих фахівців бере участь і навчальний заклад, і підприємство (установа, організація). Сутність такої системи полягає у тісній взаємодії підприємства та навчальних закладів на основі соціального партнерства, де обидві сторони є рівноправними партнерами, які розробляють та координують навчальний процес, здійснюють контроль за його результатами.

1.3. Метою впровадження дуальної форми здобуття освіти є підвищення якості професійної підготовки здобувачів освіти. Основними завданнями навчання за дуальною формою є:

- зміцнення та удосконалення практичної складової освітнього процесу із збереженням достатнього рівня теоретичної підготовки;
- забезпечення взаємозв'язку, взаємопроникнення та взаємовпливу різних систем (наука і освіта, наука і виробництво чи громадський сектор) для впровадження важливих змін, спрямованих на підвищення якості освіти;
- підвищення якості підготовки фахівців відповідно до реальних вимог ринку праці та забезпечення національної економіки кваліфікованими фахівцями;
- посилення ролі роботодавців та фахових об'єднань у системі підготовки кваліфікованих кадрів від формування змісту освітніх програм до оцінювання результатів навчання;
- модернізація змісту освіти з метою приведення їх до відповідності

сучасному змісту професійної діяльності;

- підвищення рівня конкурентоздатності випускників Інституту в умовах глобалізації та сприяння росту рівня зайнятості молоді;
- скорочення періоду адаптації випускників до професійної діяльності;
- підвищення мотивації здобувачів освіти до навчання.

1.4. Права та обов'язки здобувачів освіти, Інституту та суб'єктів господарювання під час організації здобуття освіти за дуальною формою визначають Закони України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про зайнятість населення», Постанова КМУ «Про затвердження Положення про порядок реалізації права на академічну мобільність», Кодекс законів про працю тощо.

1.5. У цьому Положенні терміни вжито у такому значенні: Координатор дуального навчання від Інституту - посадова особа закладу освіти, яка відповідає за організацію навчання за дуальною формою здобуття освіти та призначається керівником закладу освіти. Координатор дуального навчання від суб'єкта господарювання - посадова особа, яка відповідає за організаційно-методичний супровід навчання за дуальною формою здобуття освіти та призначається керівником суб'єкта господарювання. Куратор дуального навчання - педагогічний, науково-педагогічний працівник Інституту, який контролює виконання індивідуального навчального плану дуального навчання і програми практичного навчання на робочому місці за дуальною формою здобуття освіти та призначається керівником Інституту. Навчання за дуальною формою - це форма організації освітнього процесу для здобувачів освіти очної форми навчання, що здійснюється на основі встановлення рівноправного партнерства Інституту та суб'єкта господарювання, що володіє ресурсами, необхідними для здійснення практичного навчання здобувачів освіти на робочому місці в поєднанні з виконанням посадових обов'язків відповідно до трудового договору, з метою набуття останніми досвіду практичного застосування компетентностей та їх адаптації в умовах реальної професійної діяльності. Наставник дуального

навчання - кваліфікований працівник суб'єкта господарювання, який керує навчанням здобувачів освіти на робочих місцях відповідно до програми практичного навчання на робочому місці та призначається керівником суб'єкта господарювання. Інші терміни вживаються у значеннях, що визначені Законом України «Про освіту» та іншими нормативними документами.

2. Організація дуальної форми здобуття освіти

2.1. Інститут приймає рішення про впровадження дуальної форми здобуття освіти на основі досліджень ринку праці та визначає перелік освітніх програм, за якими навчання за дуальною формою є доцільним.

2.2. Ініціювати організацію навчання за дуальною формою можуть суб'єкти господарювання та здобувачі освіти.

2.3. Інститут призначає координатора дуального навчання від закладу освіти для забезпечення організації навчання за дуальною формою та ефективної комунікації між всіма зацікавленими сторонами.

2.4. Для організації здобуття освіти за дуальною формою можна залучати суб'єктів господарювання, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і які можуть забезпечити практичне навчання на робочих місцях для здобувачів освіти.

2.5. Діяльність суб'єкта господарювання щодо організації практичного навчання здобувача освіти на робочому місці під час здобуття освіти за дуальною формою не потребує ліцензування.

2.6. Здобуття освіти за дуальною формою здійснюється відповідно до освітніх програм Інституту. Особливості організації освітнього процесу за дуальною формою відображаються в індивідуальних навчальних планах здобувачів.

2.7. Інститут відповідає за реалізацією освітньої програми в повному обсязі. Суб'єкт господарювання, що є партнером організації дуальної форми здобуття освіти, відповідає за реалізацію програми навчання на робочих місцях.

2.8. Інститут має право організовувати навчання за дуальною формою для здобувачів освіти, які навчаються за очною формою та виявили особисте бажання, а також пройшли відбір у суб'єкта господарювання. При переході на дуальну форму здобуття освіти за здобувачем освіти зберігається джерело фінансування, стипендія та пільги, якщо такі є.

2.9. Процедуру відбору здобувачів освіти для навчання за дуальною формою реалізують суб'єкти господарювання спільно з Інститутом.

2.10. Інститут має право організовувати навчання за дуальною формою для груп чи окремих здобувачів освіти з метою забезпечення їх індивідуальної освітньої траєкторії.

2.11. Для організації здобуття освіти за дуальною формою використовують різні моделі:

- інтегрована модель: модель поділеного тижня (кілька днів протягом тижня у закладі освіти, інша частина тижня - на робочому місці);

- блочна модель: навчання у закладі освіти та на робочому місці за блоками (2 тижні, місяць, семестр);

- часткова модель: частина навчання на робочому місці покривається за рахунок навчання у навчальних центрах.

- інші.

2.12. Відносини між Інститутом, суб'єктом господарювання та здобувачем освіти з усіх питань організації навчання за дуальною формою регулюють Положення МОНУ про дуальну освіту, Положення Інституту «Про дуальну форму здобуття вищої освіти третього (освітньо-наукового) рівня», тристоронній договір про здобуття освіти за дуальною формою, Положення про індивідуальний навчальний план здобувача ІСПЕ НАН України, інші договори та законодавчі акти.

2.13. Практичне навчання на робочих місцях є складовою освітньої програми та обліковується у кредитах ЄКТС, і має становити не менше 30 % від загального обсягу кредитів. Контроль за виконанням програми практичного навчання на робочому місці здійснюють спільно суб'єкт господарювання і

Інститут.

2.14. Облік виконання обсягу освітньої програми за дуальною формою здійснюють відповідно до Положення про організацію освітнього процесу закладу освіти.

2.15. Оцінювання результатів навчання здобувача освіти здійснює Інститут спільно із суб'єктом господарювання.

2.16. Підсумкову атестацію здобувача освіти за дуальною формою освіти здійснюють у формі атестаційного екзамену, перелік питань до якого погоджують із суб'єктом господарювання.

2.17. Інформація про здобуття освіти за дуальною формою має бути відображена у документах про освіту (академічній довідці здобувача).

2.18. Інші питання, пов'язані з організацією дуальної форми здобуття освіти, визначає Інститут в частині, що не суперечить вимогам законодавства.

3. Порядок зарахування здобувачів освіти на навчання за дуальною формою

3.1. Підставою для організації навчання за дуальною формою здобуття освіти є заява здобувача освіти очної форми або, успішне проходження здобувачем освіти процедури відбору, яку реалізують суб'єкти господарювання спільно із Інститутом, та підписання тристороннього договору і трудової угоди.

3.2. Після підтвердження наміру від суб'єкта господарювання щодо організації здобуття освіти за дуальною формою з конкретним здобувачем освіти, Інститут готує тристоронній договір про дуальну форму здобуття освіти і спільно із суб'єктом господарювання розробляє та погоджує індивідуальний навчальний план. Якщо суб'єкт господарювання, з яким укладено тристоронній договір, не має потужностей, щоб забезпечити виконання частини навчального плану щодо навчання на робочому місці в повному обсязі, навчальний заклад та суб'єкт господарювання можуть домовитись про співпрацю із іншими суб'єктами господарювання чи

навчальними центрами для забезпечення здобувачеві освіти умов для виконання освітньої програми та індивідуального плану.

3.3. Укладання тристороннього договору про дуальну форму здобуття освіти передбачає укладання із здобувачем освіти трудового договору (Відповідно до статті 24 КЗпП додержання письмової форми є обов'язковим).

3.4. Переведення здобувачів освіти на дуальну форму здобуття освіти здійснюється, як правило, до початку навчального семестру, або протягом 14 календарних днів від його початку, за наказом керівника Інституту.

3.5. Форма та зміст поточної та підсумкової атестації здобувачів освіти визначає Інститут спільно із суб'єктом господарювання відповідно до вимог освітньої програми.

3.6. У разі переведення здобувача освіти на навчання за дуальною формою чи передчасного припинення дії договору про дуальну форму здобуття освіти за здобувачем освіти зберігається джерело фінансування освітньої послуги (бюджет, контракт за власні кошти, контракт за кошти третьої особи).

3.7. У разі переведення здобувача освіти, що навчається за кошти державного бюджету, на навчання за дуальною формою чи передчасного припинення дії договору про дуальну форму здобуття освіти за здобувачем освіти зберігається право на отримання стипендії та інших соціальних гарантій згідно з чинним законодавством.

4. Особливості реалізації навчання за дуальною формою

4.1. Для Інституту:

4.1.1. Після прийняття рішення про впровадження дуальної форми здобуття освіти за обраними освітніми програмами заклад освіти приймає відповідні внутрішні документи, призначає координатора навчання за дуальною формою від Інституту, може створювати необхідні структурні підрозділи.

4.1.2. Координатор дуального навчання від Інституту:

- організовує пошук та попередній відбір суб'єктів господарювання, діяльність яких відповідає профілю відповідних освітніх програм і може

забезпечити формування програмних результатів навчання;

- ініціює та реалізує переговорний процес з суб'єктами господарювання щодо спільного впровадження дуальної форми здобуття освіти;
- готує та узгоджує двосторонні договори про співпрацю з суб'єктами господарювання щодо партнерства в організації здобуття освіти за дуальною формою;
- проводить інформаційну роз'яснювальну роботу серед здобувачів освіти щодо особливостей та переваг здобуття освіти за дуальною формою;
- координує організацію відбору здобувачів освіти, що бажають перейти на дуальну форму здобуття освіти та погоджує їх персональний склад з суб'єктами господарювання;
- організовує обговорення із суб'єктами господарювання змісту відповідних освітніх програм на предмет відповідності професійним стандартам та вимогам до компетентностей майбутніх фахівців;
- ініціює і контролює створення та узгодження програми навчання на робочих місцях;
- ініціює та контролює створення індивідуальних робочих навчальних планів;
- готує та погоджує з усіма сторонами договори про дуальну форму здобуття освіти;
- забезпечує неперервну комунікацію між усіма сторонами для усунення можливих недоліків в організації навчання та вирішення поточних проблем, що можуть виникати;
- ініціює та контролює призначення куратора дуального навчання для кожного здобувача освіти за дуальною формою;
- координує роботу кураторів дуального навчання;
- контролює проведення позапланового інструктажу здобувачів освіти з безпеки життєдіяльності в разі переходу на навчання за дуальною формою;
- бере участь в аналізі результатів та якості навчання за дуальною формою здобуття освіти і вносить пропозиції своєму керівництву щодо її поліпшення.

4.1.3. Куратор дуального навчання:

- формує індивідуальні навчальні плани, враховуючи потреби суб'єкта господарювання;
- забезпечує поточний контроль за виконанням індивідуального навчального плану;
- підтримує постійну комунікацію із здобувачем освіти та представниками суб'єкта господарювання (зокрема, наставником дуального навчання) з метою вчасного вирішення поточних питань та забезпечення виконання освітньої програми в повному обсязі;
- за потреби ініціює внесення змін до індивідуального навчального плану в процесі навчання за дуальною формою здобуття освіти.

4.1.4. Інститут за потреби надає своєчасну методичну допомогу з організації навчання на робочих місцях співробітникам суб'єктів господарювання, задіяних в організації навчання за дуальною формою.

4.1.5. Інститут може звертатися до суб'єктів господарювання із запитом щодо стажування в його підрозділах науково-педагогічних та педагогічних працівників.

4.1.6. Для контролю якості навчання Інститут має проводити регулярні зустрічі зі суб'єктами господарювання (не рідше одного разу на рік) та забезпечити зворотній зв'язок від здобувачів освіти за участі куратора про відповідність теоретичної та практичної частин програми навчання на робочих місцях.

4.1.7. Інститут забезпечує можливість проведення спільного оцінювання результатів навчання здобувачів освіти за дуальною формою за участі представників відповідних суб'єктів господарювання.

4.2. Для суб'єкта господарювання:

4.2.1. Суб'єкт господарювання може звертатися до Інституту з ініціативою щодо впровадження дуальної форми здобуття освіти.

4.2.2. Суб'єкт господарювання може вносити пропозиції щодо зміни змісту освітніх програм та оновлення навчальних планів, ініціювати створення нових освітніх програм у порядку, визначеному законодавством.

4.2.3. Суб'єкт господарювання призначає координатора дуального навчання від суб'єкта господарювання для забезпечення організаційно-методичного супроводу навчання за дуальною формою здобуття освіти та ефективної комунікації із Інститутом.

4.2.4. Суб'єкт господарювання призначає здобувачеві освіти наставника дуального навчання з найбільш досвідчених кваліфікованих фахівців.

4.2.5. Суб'єкт господарювання проводить необхідні інструктажі з техніки безпеки та охорони праці здобувачів освіти на виробництві.

4.2.6. Суб'єкт господарювання контролює забезпечення здобувачів освіти необхідними предметами та засобами праці.

4.2.7. Суб'єкт господарювання створює умови для підвищення професійного рівня працівників, які здійснюють навчання здобувачів освіти на робочому місці (наставників).

4.2.8. Суб'єкт господарювання організовує погодження тристоронніх договорів про дуальну форму здобуття освіти та відповідні індивідуальні навчальні плани;

4.2.9. Координатор дуального навчання від суб'єкта господарювання:

- відповідає за співпрацю із закладом освіти з питань узгодження (створення, перегляду та удосконалення) освітньої програми, за якою навчатимуть за дуальною формою та індивідуальних навчальних планів;
- бере участь у відборі здобувачів освіти, що бажають перейти на дуальну форму здобуття освіти за відповідними освітніми програмами;
- супроводжує реалізацію практичної складової дуальної освіти на робочому місці відповідно до вимог освітньої програми та індивідуального навчального плану;
- забезпечує неперервну комунікацію із Інститутом;
- здійснює контроль за розподілом та своєчасним переміщенням здобувачів освіти у структурних підрозділах суб'єкта господарювання; - бере участь в аналізі результатів та якості навчання за дуальною формою здобуття освіти і вносить пропозиції своєму керівництву щодо її поліпшення.

4.2.10. Наставник дуального навчання:

- здійснює керівництво навчанням здобувачів освіти у відповідності до програми практичного навчання на робочому місці та індивідуального навчального плану;
- сприяє адаптації здобувача освіти до робочого місця;
- бере участь у оцінюванні результатів навчання здобувачів освіти за дуальною формою спільно з уповноваженими представниками Інституту;
- може проходити спеціальну методичну підготовку щодо здійснення керівництва навчанням здобувачів освіти на робочих місця, в тому числі на базі Інституту.

4.2.11. Суб'єкт господарювання може надавати можливість стажування на виробництві педагогічним та науково-педагогічним працівникам Інституту.

4.2.12. Суб'єкт господарювання може пропонувати здобувачам освіти за дуальною формою укладання/продовження трудового договору після завершення навчання.

5.1. Фінансування навчання за дуальною формою здійснюють коштом державного бюджету, коштом юридичних (фізичних) осіб, коштом суб'єктів господарювання та інших джерел, не заборонених законодавством

Директор ІСПЕ НАН України
чл.-кор. НАН України

В.В. Брей